

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt' roka... — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 21. szám.
 Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia taktiež.
 Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Prečo bohatnú kazári.

Zfalšované gruntovné knihy.

Kesťanská ľudová strana pred niekoľko mesiacmi v krajinskom sneme zaviedla ostrú akciu pri ktorej nepodvratnými dôvodami poukázané bolo na to, ako ubohí Russini zvlášte v marmarošskej stolici z roka na rok chudobnejú, ba hmotne i celkom na vnivoč vychádzajú. Následkom interpellácií, ktoré na to v krajinskom sneme odzneli, minister pravosudia Franc Székely, kráľovského podslúžneho Georga Baydik vyslal do okresu Ökörmezö, aby vyšetroval ako svojim časom vyslaná kommissia previedla opravnenie tamojších gruntovných knih. Kráľovský podslúžny Baydik zo šesťadväťdesiat obcí okresu, v desiatich už zakončil vyšetrovanie a o tom zostavené úradné zápisnice tieto dni odovzdal ministrovi pravosudia. Tieto zápisnice odhalujú hrozitánske nespravodlivosti a neriady. Len v tých desiatich obciach, na jízto chotár vzťahujúce sa gruntovné knihy prezkušal Baydik, našiel ich zfalšované v osemstotriašesťdesiat pádoch. Teda v osemstotriašesťdesiat pádoch pozbavili tam oprávnených majiteľov o ich majetok. To urobili len v desiatich dedinách, dá sa myslieť, čo ztvárili ešte v ostatných obciach toho okresu. Z tohoto dá sa predpokladať, ako vyzerajú gruntovné knihy v celej stolici marmarošskej. Ba dobre by bolo v tomto ohľade presvedčiť sa i o stave gruntovných knih v stolic. trenčianskej, nitrianskej, turčianskej, liptovskej, oravskej a vôbec po iných stranách Horniakov. Z nasledujúceho presvedčí sa každý, ak hnusným spôsobom zdierajú ľud v stolici marmarošskej a obá-

vame sa veru že aj po iných krajoch. To není jednoduchá korrupcia, lež skutočné zbíjanie nevládneho a nevedomého ľudu. Takým do neba volajúcim zbojstvám nedá sa odpomôst vysielaním sudcov ku vyšetrovaniu, k tomu potrebná je najostrejšia metla, ktorou náležite vyčistiť na čim všetky tie stolice, kde sa takéto neriady stávajú. K opraveniu gruntovných knih vyslaná bola osobitná kommissia. A bola to ozaj

Zriedkavá kommissia.

V okrese Ökörmezö kommissia táto opravovala gruntovné knihy v rokoch 1907, 1908 a 1909, teda cez tri roky. Inde by na tom aspoň cez desať rokov boli pracovali, bo to bola veľká a ťažká robota, v tom okrese boli s tým hotoví cez tri roky. Predsedom tejto kommissie bol ortodox židák dr. Karol Bernhard, jeho pisarom bol istý Mór, Mojžiš Schwarz. Bola to teda driečna kommissia a že také bolo aj jej účinkovanie, to vídať z nasledujúceho:

Tých majiteľov, ktorí už od dávna zaznačení boli v gruntovnej knihe, behom času ale odomreli, kommissia táto označila ako *neznámych*. Ba čo viac, ako *neznámych* označila ešte i dedičov a nápadníkov tých majiteľov. A urob to z tej príčiny, aby mohli obeisť 40. bod 140 §-u nariadenia o opravovaní gruntovných knih. Spomenutý bod tohoto nariadenia zneje totiž nasledovne: «poučení majú byť k zákonnému dedeniu oprávnení nástupníci zomrelého majiteľa alebo v nedostatku takých jeho manželka.» — Oproti tomuto kommissia dedičov alebo manželku odumretého majiteľa považovala za zomrelých a majetok prepísala na takých, ktorí ho

len ako záloh užívali alebo na takého, ktorý zo štyroch častok majetku kúpil bol len jednu. Kto z takého majetku len jednu časť kúpil, na toho meno prepisali celý majetok.

Dľa ustálenia vyšetrojúceho kr. slúžneho Baydikai takýchto pádov je 863. Len v desať obciach je takých pádov 863! Z týchto odumrelí majitelia v 731 pádoch, počas účinkovania gruntovné knihy opravujúcej kommisie na žive bolo 31 majiteľov, v iných obciach ich býva 94, v Amerike sú 4, týchto ženy ale bývajú v obci.

Z odumrelých 731 majiteľov 444-ti majú potomkov ako dedičov, 54 majú pobočných príbuzných, po 14-ich na žive sú ešte manželky. Všetkých týchto mali predvolať a dať im na vedomie, že ich majetok na druhého meno prepisujú, aby si teda hľadali ich právo. Neurobili to ale so žiadnym. Ba čo viac, k ozbžianiu ľudu upotrebovali:

Falošné obecné vysvedčenia.

Pri opravovaní gruntovných knih hlavný zastoj hrá obecné vysvedčenie, ktoré na pr. svedčí o tom, že majiteľ, o ktorom sa jedná, býva v obci, alebo že prešiel bývať do druhej obce alebo že sa nachodí za morom atď. Na takéto vysvedčenie rýchtár obce dá obecnú pečať a potom ho podpíše i s okresným notárom. Takto vystavené vysvedčenie príde potom pred kommissiu, gruntovné knihy opravujúcu. Čo tu ale zas vyvádzala táto kommissia? V mnohých pádoch dokázalo sa, že takéto obecné vysvedčenia vystavovala si sama tá kommissia, dala ich podpísať skrze notára a aj bez vedomia a porozumenia rýchtárov dala na ne vraziť obecnú pečať.

Najkrajšie pochodil rýchtár obce Repenye. Ten ako dôverník vždy bol pri kommissii gruntovné knihy opravujúcej a táto slávna kommissia predsa s podpisom jeho notára a pod pečatou jeho vlastnej obce vystavila o ňom to obecné vysvedčenie, že nevedno kde byva. Vydávanie falošných obecných vysvedčení ostatne podporovala i sama vrchnosť. Dôkazom toho je to, že Alfréd Pál (Pollák) predtým slúžny okresu Ökörmező a teraz krajinský vyslanec notárovi obce Ökörmező dal ten rozkaz:

— Vystavujte také obecné vysvedčenia,

ako ich gruntové knihy opravujúca kommissia žiada.

Aj ich fakedé vystavovali...

Ďalšie prečiny.

Na základe obecného vysvedčenia, kommissia gruntovné knihy opravujúca zostavovala osobitné zápisnice. Boly to osvedčenia, ktoré spomenutá kommissia na základe svedectva dôvernika vystavovala na žiadosť stránok. Zápisnice tieto maty byť pred stránkou prečítané a stránke v jej reči, v týchto pádoch teda v russinskom jazyku mali byť vysvetlené. Či sa to ale stalo? Tieto zápisnice stránkam nikdy ani neprečítali, ani nevysvetlili. Ubohý russinský ľud zcela vystavený bol svedovi kommissie. Robila s nim a s jeho majetkom čo chcela. Či tomuto podobné veci neztvárajú sa aj po iných stranách našich Horniakov? A pri takýchto manipuláciach

Kto bohatne?

Nové vyšetrovanie v záležitosti opravenia gruntovných knih prevedené bolo v nasledujúcich obciach: Repenye, Alsóhidegpatak, Felsőhidegpatak, Rosztoka, Padóc, Fülöpfalva, Cserjés, Iszka, Majdánka, Vucskómező.

Nemôžeme udať všetkých tých, ku ktorých prospechu opravené byly gruntovné knihy v tých obciach, z premnohých preto uvádzame len nasledujúci:

Mosko Davidovics, obyvateľ obce Iszka,

Falek Weisz, obyvateľ obce Rosztok,

Eizik Friedmann, obyvateľ obce Alsóhidegpatak,

Hersch Hoffmann, obyvateľ obce Felsősebes.

Mosko Davidovics prišiel do Uhorska ako otrhaný kraviar a teraz má majetku 150 honov najlepšej pôdy okresu. Je tam veľa planej zeme najde sa ale dosť aj dobrej. No a 150 honov najlepšej zeme má tam *Mosko Davidovics*.

Ešte niečo.

Všetko čo sme posial uviedli, zakladá sa na úradne zostavených dokumentoch a na skutočných výpovediach svedkov. Vo veľkom rade týchto svedkov nachodí sa i jeden židák. Jeho meno je *Alter Gitemplan*.

Tohoto Gitemplana chytili jednúc, dovedli ho pred kommissiu gruntovné knihy opravujúcu

a bár ai nebol dôverníkom, rozkázali mu, aby podpísal obecné vysvedčenia.

— Dobre — povedal Gitemplán v jeho židovskom nárečí — lež mi aspoň prečítajte, čo mám podpísať.

— Nebláznite sa, bo vás zaraz pokutujem — povedal mu jeden z pánov.

Gitemplan, ako múdry človek, ktorý vedel, že neni dobre vadiť sa s vrchnosťou, vzal do ruky pero, a židovskými literami napísal svoje meno na tolké obecné vysvedčenia, koľké mu predložili.

Z pomedzi mnohých, ku koncu ešte jeden pád: V obci Cserjés istý Havrilo Szopkó s jeho tromi sestrami spoločne mali malý majetok, Tri sestry ich čiastku predaly Jankelovi *Ziffern*, obyvateľovi obce Cserjes. Predstavenstvo obce Cserjes na to z naloženia komissie opravenia gruntných kníh, vystavilo obecné vysvedčenie, že po starom Szopkovi neostali štyri lež len tri deti, totižto tri dievky, ktoré ich majetok predaly Jenkelovi Zifern. Kommissia potom na základe toho vysvedčenia celý majetok prepísala na meno *Jankela Ziffern*. Dozvedel sa o tom Havrilo Szopkó a s Vazulom Lenyó, bývalým rychtárom a dôverníkom obce dostavil sa pred kommissiou a osvedčil sa, že štvrtá čiastka majetku jemu patrí. Pevne tvrdil, že on svoju čiastku nikdy nepredal Jankelovcom. Ale veru pekne pochodil chudiak Havrilo, slávna kommissia tak ho vyhnala, že snáď ešte podnes uteká.

Neni sú toto zarámavé veci? Kdekoľvek preto na Slovensku zbadajú občania podobné hnusné neriady, nech to bezodkladne oznámiať kresťanskej ľudovej strane, aby nemali príležitosť bohatnúť Kazári...

58. valné shromaždenie katolíkov Nemecka.

Slávnostný pochod katolíckych robotníkov.

Valné shromaždenie nemeckých katolíkov 6., 7. a 8. augusta vydržiavané v Mainzi, veľkoleposťou prevyšovalo takmer všetky valné shromaždenia tohoto druhu ktoré vydržiavané boli v Nemecku. Vynikal zvlášte slávnostný pochod robotníkov, na ktorom pod 1000 zástavami súčasťnilo sa do 900 spolkov, Brüssel, Zürich,

Berlín, Paríž zastúpené boli zvláštnymi deputáciami. Na čele pochodu tiahlo sdrúženie sakristánov celého Nemecka. Za tými nasledovali v nápadne veľkom počte obchodní zamestnanci. Katolícki robotníci a medzi nimi do 1000 lodníkov stúpali potom v radoch po desať osôb pod celou horou spolkových praporov. Pochod trval cez cele tri hodiny, tiahol pred skvostným šiatrom a holdoval shromaždeným tam arcipastierom, predsedníctvu valného shromaždenia, vyslancom nemeckej politickej stránky centru a iným hodnosťármi, v ktorých rade zvlášte vyznačujúce miesto zaujímal krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg *Szmrecsányi*.

Po slávnostnom pochode množstvo robotníkov na osem miestach vydržiavalo ľudové shromaždenie, v ktorých všade rečnili jeden kňaz, jeden robotník a jeden z politikov. Reči boli apologetického a socialpolitického obsahu a rečníci zvlášte ku tomuto povzbudzovali robotníctvo, aby pevne spolu držalo nadovšetko pri voľbach.

Po zakľúčených ľudových shromaždeniach o 8. hodine v miestnosťach «Stadthalle» vydržiavaný bol

Oboznámujúci večer.

Tu prvú reč povedal riaditeľ valného shromaždenia, pravotár dr. Schmidt. Konštatoval, že katolícke valné shromaždenia v Mainzi vydržiavané boli už v rokoch 1848, 1851 a 1892 a že mestské obyvateľstvo za každej príležitosti bez rozdielu vierovyznania ozdobovalo svoje domy. Vyzdvihol ďalej, ako proti spoločnému nepriateľovi solidárne spojené majú byť všetky kresťanské konfessie. Podotknul tiež pri všestranom oduševnení, že nemeckí katolíci v zatvorených pevných radoch stoja kolo svojich biskupov a nezklatnou vernosťou oddaní sú rímskemu pápežovi: Ku tomuto shromaždeniu dostavily sa zastupiteľstva katolíkov z Azie, Afriky, z Ameriky, teda takmer z celého sveta a všetkých oduševňuje to vyznanie: verím v jednu svätú, katolícku a apoštolskú cirkev. Reč svoju zakľúčil slovami: Nech žije pápež, nech žije cisár a hessenské veľkoknieža! Za tým 240 členov spevokol umelecky predniesol slávnostné «Te Deum Edgara Tinel.»

Nápadne peknú reč povedal za tým hlavný mešťanosta protestant dr. Göttemann. (Kedy do-

žijeme sa v Uhorsku podobného, aby protestant rečnil v katolíckom shromaždení?) V mene rakúskych katolíkov rečnil barón Wambolt, v mene švajciarskych katolíkov pozdvihol slovo praelát Gieser. Pekné reči povedali ďalej: aug-burgský pravotár Reiser a vyslanec nemeckého parlamentu Gröher. V mene katolíkov Uhorska pri všestrannej a hlbokoj pozornosti nasledujúcu reč povedal vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Georg Szmrecsányi.

Velactené valné shromaždenie! Včul, keď iné národy Európy vyslovujú svoju úctu a vrele pozdravenia drahým bratom našim, katolíkom nemeckým, nech aj mne dovolené je predniesť niekoľko slov.

V mene dvadsať millionov spočítajúceho národa pozdvihujem slovo. V mene toho ľudu ktorý cez stolia verne strážil na vzdialenom Východe, keď kresťanstvo a kresťanskú kultúru bránil proti nápadom polmesiaca mohamedánov.

Prinášam vám pozdravy a blahoželania kráľovstva sv. Štefana a krajiny Marianskej, zvlášte ale kresťanskej ľudovej strany, Katolíckej Ľudovej Jednoty a iných organizácií katolíckych.

Páni moji! Hlboko nás dojalo všetko, čo sme dnes videli. Slávnostný pochod ukázal nám, že katolícka myšlienka, všetky vrstvy a zamestnania ľudu, nakoľko spojiť vláde v láske kresťanskej. Vznesené ozaj a prekrásne je sjednotenie katolíkov!

Cítíme to zvlášte my katolíci Uhorska, ktorí nemáme takého sjednotenia. Smutným následkom toho je aj, že agresívne slobodné murárstvo prítomne už verejne žiada, aby v školách zakázané bolo vyučovanie náboženstva a aby mládeži nebolo dovolené vstupovať do kongreácií Marianských.

A nesjednotenost našu najzrejmej označuje tá smutná skutočnosť, že v najsodpovednejších hodnosťach nachodiace sa osobnosti, vzdor toho že sa narodili ako katolíci, opierajú sa práve na tie destruktívne elementy, ktoré sprisahaly sa ku zničeniu našej cirkvi.

Ako by slepostou ubití, nevedia oni, že keby týmto elementom podarilo sa zničiť katolicizmus v Uhorsku, ľahko by prišiel rad i na slávnú, po celej Európe známú, panovnícku dinastiu Habsburgov.

Velactené valné shromaždenie! Z krušných pomerov našich preto sme prišli ku Vám do Mainzu, aby sme obdivovali tu neustále pracujúcich, pevne organizovaných a sjednotených katolíkov, aby za vašim príkladom podobne sme sa sjednotili, aby sme sa učili od Vás, bo «Germania docet», Germania poučuje, aby keď odozdvávame Vám vrele pozdravy katolíkov Uhorska, privolali sme vám zo srdca: Drahí bratia katolíci Nemecka, skvejte sa i na ďalej pred nami skvostným príkladom vašeho sjednotenia!

My zraky naše na Vás upierame: ukážte nám cestu, ktorou máme kráčať k obrane najsvätejších pokladov našich!

Celé shromaždenie hlučnými výkrikami a ohromným zdľhavým potleskom odpovedalo na túto reč a okolo pol noci v oduševnenej nálade opustilo miestnosti «Stadhalle».

Zmenšenie užívania liehových nápojov... v Anglicku.

Dľa úradnej štatistiky užívanie liehových nápojov od roka do roka zmenšuje sa v spojenom kráľovstve anglickom. Dľa hodnoverných zpráv zvlášte medzi mužskými nachodia sa mnohí, ktorí zrekli sa požívania každého druhu liehovín. O ženskom pohlaví oproti, nedá sa to povedať, bo zarovnak dľa hodnoverných zpráv ženy v Anglicku, zdá sa, prítomne viacej obľubujú liehoviny ako volakedy. Medzi nápojami lieh obsahujúcimi, ľudia v Anglicku pijú najviacej pivo. Tomuto soďpovedne varili tam piva v niže udaných posledných rokoch:

1900	34,153.031	standard barrel
1901	36,613.941	« «
1902	36,913.392	« «
1903	35,978.699	« «
1904	35,323.350	« «
1905	34,404.287	« «
1906	34,109.263	« «
1907	34,352.313	« «
1908	34,491.415	« «
1909	33,348.258	« «

Barrel obnáša vyše hektolitra našej miery.

Vína, wiskey, brandy a šampaňského dľa štatistiky od roka do roka tiež menej užívajú v Anglicku. Tomuto soďpovedne, takmer s kaž-

dým rokom znižuje sa tam i počet zločinov, ako o tom svedčia nasledujúce číslce:

Anglicko a Wales

Rok	Počet obyvateľov	Počet zločinov
1840	15,730.813	19.927
1850	17,773.324	20.537
1860	19,902.713	19,971
1870	22,090.163	14.740
1880	25,714.288	10.958
1890	28,763.673	9.242
1900	32,249.187	8.157
1905	34,152.977	10.483
1906	34,547.016	10.823
1907	34,945.600	10.834
1908	35,348.780	12.060
1909	35,756.615	11.862

Škotsko

Rok	Počet obyvateľov	Počet zločinov
1840	2,600.692	2.909
1850	2,872.821	3.363
1860	3,054.738	2.414
1870	3,222.837	2.400
1880	3,705.998	2.046
1890	4,093.132	1.825
1900	4,436.958	1.835
1900	4,436.958	1.835
1905	4,676.603	2.314
1906	4,726.070	2.157
1907	4,776.063	2.012
1908	4,826.587	2.115
1909	4,877.648	1.618

Írsko

Rok	Počet obyvateľov	Počet zločinov
1840	8,155.521	11.194
1850	6,877.549	17.108
1860	5,820.960	2.978
1870	5,527.210	3.048
1880	5,202.648	2.383
1890	4,717.959	1.193
1900	4,468.501	1.087
1905	4,391.565	1.367
1906	4,388.006	1.303
1907	4,377.056	1.338
1908	4,371.436	1.375
1909	4,371.635	1.507

V anglicku znižuje sa užívanie liehových nápojov. Či sa to môže povedať o Uhorsku? A veru by našemu ľudu tak z mravných ako i zdravotných a hospodárskych ohľadov veľmi bolo potrebné, aby sa zdržoval liehových nápojov. K zahateniu nemiernosti a vôbec škodlivého

požívania liehovín horliví duchovní už pred mnohými rokmi zakladali u nás spolky miernosti a kresťanskej striedlivosti. K rozširovaniu týchto spolkov vydržovali a ešte aj včul vydržávajú sa missie. Tieto nevinné a nanajvyš osožné spolky miernosti, ako všetko dobré, veľmi kolú oči liberálom. Vieme pády, že slúžny na Horniakoch prenasledoval katolíckeho kňaza a stíhal missionárov pre zakladanie a rozširovanie spolkov kresťanskej striedlivosti. Tieto spolky sú vraj záhubou krčmárov, preto ich neradi trpia liberálne vrchnosti. Pravda, liberálom je milší jedon židovský krčmár, čo predáva smradlavé pálené ako celá dedina poriadnych a triezvych občanov.

Rozširovanie spolkov kresťanskej striedlivosti podporujú za najnovších časov neustálym napomínaním a ohlasovaním slova božieho, horliví duchovní ľudu ako aj za hmotné a duševné blaho veriacich neunávene pracujúci arcipastieri. Osvietení páni biskupi gróf *Mailáth* a dr. August *Fischer-Colbric* zriekli sa požívania každého druhu liehového nápoja. Kresťania katolíci nasledujte ich príklad vo vlastnom záujme!

Mungovia v práci.

Veszelý život majú naši mungovia. Nepredarmo sú takí poslušní svojmu gazdovi Hédervárymu. Kto by im nezávidel! Kým chudoba zdiera sa v práci, kým premýšľa ako zaplatiť daň obci, stolici a krajine, zatiaľ mungovia pijú si pukané víno, ujedajú si šárišské raky a spievajú: Hej, huja! Nikdy nezomreme. Len sa veselme, veď zajtra zas máme hostinu!

Takto pracujú vládni mungovia. Aj to ide na rozkaz Héderváryho, bo on chce, aby jeho čelaď bola veselá, aby nebolo znať na nej núdnosť a obavy. Čo tam po vlasti. Čo tam po blahu ľudu. Čo tam po obštrukcii. To mungov neomína. Hlavná vec je, aby vydržali pri pohároch, aby stačil hrtan. Vo dne hlasovať, v noci slopať, to je ich robota, A oni vydržia. Čo by nie, veď to nekoštuje ich peniaze. Čo koho do toho, že cez jednu noc tolko a tolko tisíc prehajdájú. Keď sa minú peniaze, narazia v Kremnici nových. Ani jedon ministerpredseda nebol tak populárny, ako je Héderváry. Za jeho štedrosť vďačia sa mu mungovia. Štrngajú si s

nim a plnia jeho rozkazy. Užif chcú čo len môžu, kým sú na vláde, lebo jak opozícia ozaj vyvede tú hlúposť, že zbuktatuje vládu, koniec bude zábavkam a po veselých hodoch nasledovať bude dlhý pôst. Mungom neostane iné, iba prázdne flaše a rozpomienka, že bol raz jeden štedrý ministerpredseda menom Héderváry, ktorý do rozpuknutia sa dal piť gárde liberálnej, Hej, bol že by to pohrebný kar, keby Héderváry kopyta otrčil. Kde by sa podeli mungovia? Kde by našli nového gazdu? Hej, ťažko by im bolo privykať na nový chlebič, Ťažko by zabudli na tú prácu, ktorú včul za krajinu a za ľud konajú pri bielom stole, v tóni šampaňského a pri cigánskej hudbe.

A veru príde na psa mráz. Aj mungovia vyhynú. Mine sa šampaňské a príde ktosi, kto týchto darmožráčov rozožene. Bude to ľud prebudený, ktorý teraz borí sa za svoje sväté právo.

«Oklamali nás!»

Národnari, keď dohovárajú im Slováci, že nemúdre robili pri lanských voľbách, keď na liberálnych kandidátov hlasovali, tak sa vyhovárajú: «Oklamali nás! Slúbili nám všeobecné volebné právo a hľa, včul ani počuť nechcú o ňom!»

S touto výhovorkou chcú utíšiť páni vodcovia strany národniarskej pobúrených Slovákov, ktorí nijako sa nevedia uspokojiť, že museli hlasovať na liberálov: na Levaja, na Pongráca, nu Haydina, na Henca a na iných mungov. Veď pre seba povedomého Slováka niet väčšej haňby a potupy, ako hlasovať na liberálov. Bo kto sú liberáli na Horniakoch? Najúhlavnejší nepriatelia, ba tyrani ubohého ľudu a hľa, vodcovia národniarskej strany predsa vydali ten rozkaz: «Slováci, krajanovia naši, hlasujte na toho kandidáta, ktorý slúbi vám všeobecné volebné právo!»

A ľahkoverní Slováci držali sa tohoto rozkazu a hlasovali na liberálov. Ako by nehlasovali, keď vodcovia sami kortešovali za liberálov. Videli sme ich v dolnokubínskom, v čacanskom vo varínskom, v považskobystrickom okrese. A kortešovali za prázdny sľub, no a za dobrý oldomáš. Sdrúžili sa so Szalavszkym, s Csaplovi-

csom, so stoličiarimi, s nesvedomitými volebnými predsedami a išli kortešovať za liberálov, lebo tí slúbili im všeobecné volebné právo.

Aký je to politik, ktorý za prázdny sľub vede k urne celé rady Slovákov, aby tam na liberála oddali svoj hlas? Je to blbé chlapčisko, ale nie vážny politik, tým menej vodca. Včul už pravda kričia tí pánkovia: «Oklamali nás! Neverte liberálom!»

Prečo že lanského roku nekričali tak tí pánkovia? Kedy že neklamali ľud liberáli? Čo tí previedli dobrého? Kedy bránili, hájili a napomáhali Slovákov? Či nie od liberálov obdržali Slováci najväčšie údery? A národnari predsa zabudli na to, verili líškavým slovám liberálov a viedli Slovákov na bitunok. Hja, verili Hédervárymu, bo sa usmial na nich. potlapkal ich a slúbil im všeobecné volebné práva. Po voľbách však vysmial týchto svojich spojencov a hodil im tri okresy ako psovi košťal a keď pýtali všeobecné volebné právo, ukázal im fiku a riekol:

— Hoho bračekovci, ja som vám nič neni dlžen. Vyplatil som vás. Čo sa však volebného práva týče, s tým sa ja nebudem ponáhľať, iba tolko vám poviem, že ono nebude všeobecné.

Tu máte múdri vodcovia vašu odmenu! Či ste neznali lišiaka Héderváryho? A vy predsa ste šli zaň kortešovať a s pomocou vašou dostali sa do krajinského domu: Richter, Lévy, Haydin, Rudnay, Henc a mnohí iní liberáli, ktorí odhlasujú nové ťarchy, nové dane.

Ďakujeme pekne za také ľudomilstvo. Kto pakluje s liberálmi, ten nemôže byť priateľom Slovákov.

Ondrej Hladký.

Ku 58. valnému shromaždeniu katolíkov Nemecka.

Napísal: Ján Bartos.

Katolíci Nemecka krásne, skvelé sviatočné dni mali od 6. do 10. augusta. Vydržovali totižto v Meste Mainz svoje 58. valné katolícke shromaždenie. Od 58 rokov každý rok sa schádza mnoho millionov katolíkov veľkého nemeckého protestantského štátu a každý rok s radosťou ustália, že tábor ich v počte, vo váhe,

v sile ustavične sa vzráha, vždy je väčší a mohútnejší.

A keď toto s tou najväčšou radosťou berú v známosť, srdce ich je prérplnené s pokojnosťou, ponevác ťažká práca ich donáša im dobré ovocie.

Tábor katolíkov Nemecka je jeden zorganizovaný, mocný, ohromný tábor, ktorý vládze s výbornými vodcami, smelými bojovníkmi a modernou zbraňou.

To hlásajú, že v boji terajšieho veku neni zapotreby smelosti jednotlivcov, lež hlavné je obratnosť a múdre upotrebenie zbrane.

Keď ale ku týmto dvom pripojí sa za isté zásady oduševňujúca sa ohnivá smelosť, jednotlivcov, o tom vojsku sme sa môže tvrdiť, že je ono nepremožiteľné.

A toto smele môžeme povedať na katolíkov nemecka. Tí smele môžu hlásať o svojom valnom shromaždení: vykonali sme krásnu, veľkú prácu, na ktorú sme hrdí, lebo sme zadosť učinili svojej povinnosti.

Tento krásny výsledok do srdca katolíkov nemecka ozýva sa s ohromnejšou silou ako všetky oduševňujúce a povzbudzujúce slova a upomína ich na ďalšiu vážnu a horlivú prácu, z ktorej aj posial hlavnú čiastku si už vybraly valné shromaždenia katolíkov.

Katolíci Nemecka prešli cez oheň prenasledovania a v tomto ohni učili sa na svojej škode, lež čomu sa naučili, tomu osov vezmú na večnosť.

Zpomedzi storočných múrov prastarého mesta Mainzu so žialom hľadíme na krušné polozenie katolíkov Uhorska.

Nechceme porovnávať katolíctvo Uhorska s katolíctvom Nemecka, lebo smutne by sme museli ustáliť, že veľmi ďaleko stojíme za nim, ba smele môžeme povedať, že za nim len kulháme. Čomu sa ale tak veľmi diviť nemôžeme.

Prečo by sme ale mali jednostajne malovať len s čiernymi, tmavými farbami? Veď ustavičné ponosovanie sa, nariekanie nám ešte nikdy neosožilo, ba práve nám to len škodilo. Smele, bojujúce, pracujúce katolíctvo máme už aj my. Nemáme práve ale príčinu na schvalospevy, lebo by ten tábor o mnoho väčší mohol byť.

Teraz ale preto musíme zvláštnou pozornosťou sledovať valné shromaždenie nemeckých

katolíkov, aby sme si vzali od nich príklad, aby sme sa od nich učili.

Keď sme my slabší ako sú oni, to je nie príčina tomu, aby sme zúfali, aby nám chuť od všetkého odišla. Ba práve to nás má pohnúť k tomu, aby sme sa tak jako oni s neunávnou, vytrvanlivou, horlivou prácou organizovali a tak zdarne účinkovali ako oni.

(Pokračovanie nasleduje.)

POLITICKE CHYRY.

Prečo je kresťanská ľudová strana proti návrhu ozbranej moci.

Kým v krajinskom sneme opozícia obstrukciou hatí prevedenie vojenskej reformy, zatiaľ už i jednotlivé noviny začínajú vážnej a nestrannej pretriasať obsah tohoto návrhu. Nahliadajú aj s každým dňom zreteľnej, že tieto reformy vyžadujú také obete krve a peňazí, ktorým Uhorsko na žiadosť pád sodpovedať nemôže. Kresťanská ľudová strana z tohoto stanoviska hneď z počiatku vyslovila sa proti zákonnému návrhu o vojenskej reforme.

Štefan *Rakovszky* vyslanec kresťanskej ľudovej strany toto stanovisko zastupoval už vtedy, keď Koloman Széll vystúpil s jeho návrhom na povýšenie kontingentu rekrútov. Roku 1903 v zasadení 26. januára totiž Štefan *Rakovszky* predostrel snemu rezolučný návrh, ktorého 2. bod nasledovne zneje:

«2. Pri ustálení kontingentu rekrútov ako kľúč brať sa má počet vojopovinných, mužov totiž od 20—24 rokov starých.»

Pri odôvodnení tohoto návrhu Štefan *Rakovszky* dokázal číslami, že Uhorsko do spoločnej armády viacej rekrútov dáva, ako by dľa práva a spravodlivosti dávať malo, ba dokázal nepodvratne i to, že len pri samom honvédstve Rakúsko o 6800 menej rekrútov stavia ako Uhorsko, následkom toho nesodpovedá zcela svojej vojopovinnosti.

Návrh o zbranej moci, ktorý gróf Khuen-

Héderváry predostrel krajinskému snemu je nespravodlivý, bo od Uhorska viacej rekrútov žiada, ako by žiadať smel dľa práva a spravodlivosti; návrh tento ďalej k zaokrytiu vojenských a nie nevyhnutne potrebných výdavkov, na zubožený ľud uvažuje nesnesiteľné tarchy, preto aj návrh tento nemôže podporovať kresťanská ľudová strana.

Jozef Kristóffy v krajinskom sneme.

Jozef Kristóffy, za ktorého ministerstva krajinský snem rozprášili vojskom, ktorý odhodlal sa na to, že i bez parlamentu spravovať bude krajinu, ktorý k upevneniu nezákonnej vlády darabontskej použil bezúzdnu luzu socialdemokratov, ktorý prenasledovať a utláčať dal verejnú mienku, noviny totiž, keď ich zakúpiť nemôhol, tento Kristóffy ako nový vyslanec a nástupca zavraždeného Achima v piatok 11. augusta prišiel poprvé do krajinského snemu. V tomto neni nič podivného, bo Kristóffy má hrubú kožu a hotový je odhodlať sa ešte i ku iným veciam. To tiež neni k podiveniu, že mnohi z liberálnej strany národnej práce ponáhľali sa k nemu na poklonu, že ale Justhovci vrele vítali Kristóffyho, tým to dokázali, že celá ich politická dôslednosť nestoji ani fajky tabáku.

Hlavné gymnázium v Prievidzi.

Papežský praelát krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Ján *Molnár*, minulý týždeň pisal Kolomanovi Brestyenzskymu, bývalému krajinskému vyslancovi okresu prievidzského a dal mu na vedomie, že Prievidza dostala hlavné gymnázium. Pápežský praelát Ján Molnár Kolomanovi Brestyenzskymu poslal i ten list, v ktorom štátny sekretár Balogh píše, že do Prievidze na hlavné gymnázium za profesora vymenovaný je dr. Ján Zsiska. V záujme hlavného gymnázia prievidského tak u ministerstva kultu a výučby ako aj u provincialátu piaristov potrebné kroky a to s úspešným výsledkom porobili jedine: pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján *Molnár* a Koloman *Brestyenzsky*. Zaslub žiadnych o toto hlavné gymnázium nemá ani praepošt oltárnik Rudnay ani iní čo sa s tým vystatujú.

Koľko obyvateľov má stolica trencianska.

Dľa popisu ľudu v januári tohoto roku prevedeného na území stolice trencianskej býva 341.901 ľudí. Zo stolice vzdialených je 33.604. Dľa popisu roku 1900 prevedeného bolo tam 287.665 ľudí, cez desať rokov poriastlo tam teda obyvateľstva o 54.236 duší. Najľudnatejšie mesto na území stolice je Žilina s 10.000 obyvateľmi; potom nasleduje dedina Turzovka s 9575 obyvateľmi a konečne mesto Trenčín so 7622 obyvateľmi. Neškodilo by vedieť na území trencianskej stolice koľko býva židov.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov mala by pokračovať v pojednávaní zákonného návrhu o zbrannej moci, pokračuje ale len v obštrukcii. V sobotu 12. augusta ohľadom na sviatok Nanebevzatia Panny Marie zasadnutia odročili do stredy 16. augusta. V piatok 18. augusta v deň narodenia jeho veličenstva kráľa tiež nebolo zasadnutie.

R A K U S K O .

Barón Schönaich minister spoločných vojenských záležitostí strojí sa opustiť svoj úrad. Ako príčiny k jeho odstúpeniu jedni udávajú, že ponevác cez päťdesiat rokov slúži, túži po pokoji, druhí zas hovoria, že príčinou jeho odstúpenia je neporozumenie, aké vzniklo medzi ním a medzi dedičom trónu arcikniežatom Francom Ferdinandom. Sú konečne aj taki, ktorí tvrdia, že barón Schönaich vzdá sa ministerstva pre nešťastnú predlohu o zbrannej moci.

Z CUDZOZEMSKA.

Víťazstvo liberálov v Anglicku. Liberálom pošťastilo sa zvíťaziť nad snemovnou lordov, anglických veľmožov. Títo medzi iným zriekli sa práva ohrožovania proti uzavretiam vyslancov snemovne.

Veľké štrajky robotníkov vypukly v Španielsku vo všetkých väčších mestách. Vláda koncentrovala vojsko. Obávajú sa veľkých nepokojov.

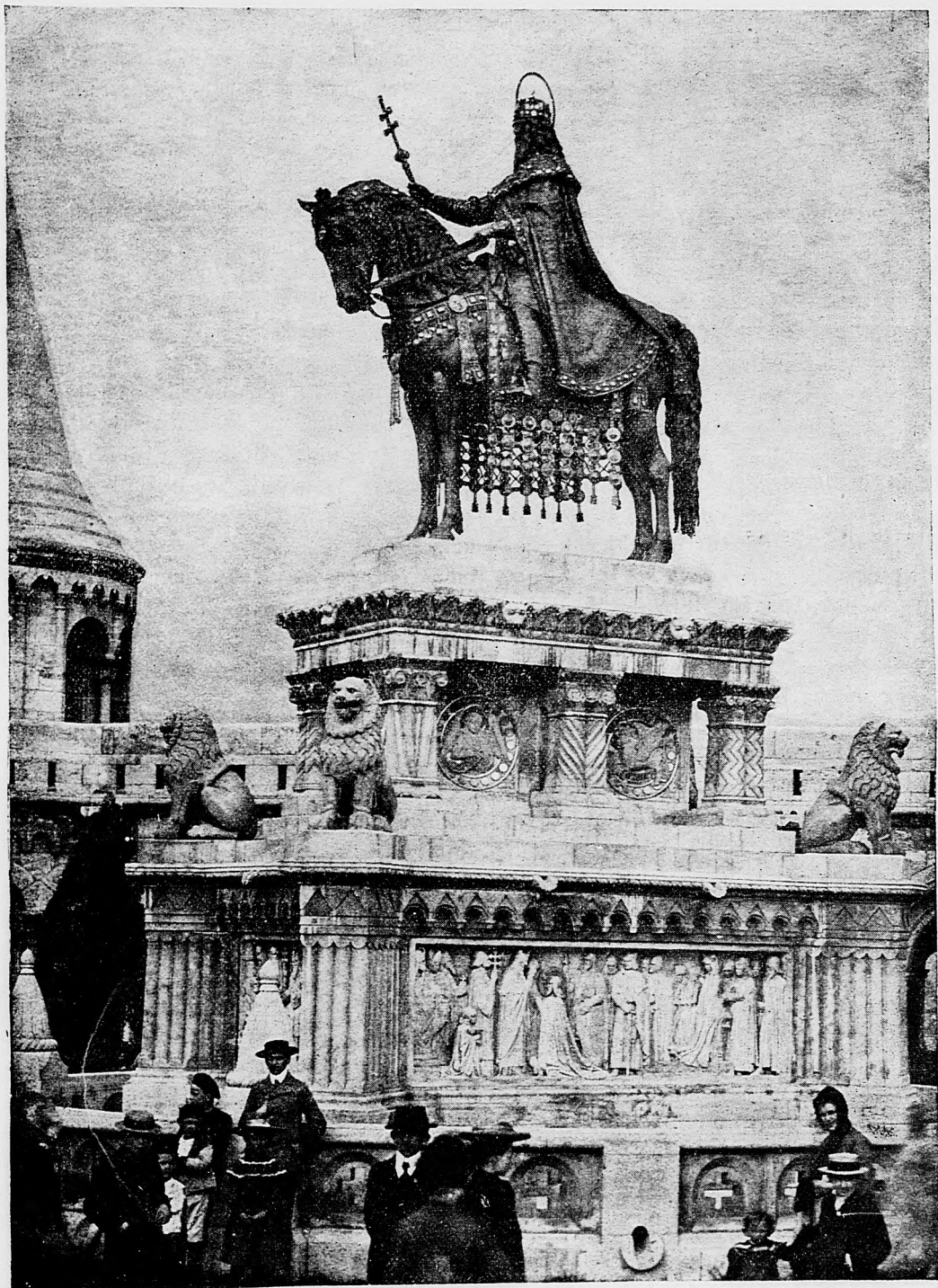
BESEDNICA.

Na jarmoku.

Mišovi Haľamovi okrivel kôň. Akonáhle ale koňovi bolo trochu lepšie, hybaj s ním na jarmok do Buko-

— Poďte mi pomocť vybrať — riekol Mišo Tomášovi.

Ten pristal a išli pozerať koňa. Lebo kupovanie koňa nepatrí medzi jednoduché remeslá. Je to ťažká a veľmi prefikaná historia, ktorá požaduje veľkú obozretnosť.

Pomník sv. Štefana kráľa na rybárskej bašte v Budíne.

vian, aby sa ho tam sprostil a aby si namiesto neho kúpil zdravého koňa.

Mišovi poprialo šťastie, koňa predal. Práve sa hýbal, že si ide vyhľadáť druhého, keď sa stretol s prefikánym Tomášom Zámockým, od ktorého sa nikto nerozumel lepšie do kupectva s koňmi.

— Za čo ste predal koňa? — spytuje sa Zámocký.

— Za stovku — odpovedal Mišo — ale som ho vlani kúpil za osemdesiat. Aj teraz by som si chcel takého kúpiť.

— Pravda, pravda. Ale za osemdesiat zlatých

je veru ťažko dostať takého, ktorý aj dobre ťahá a aj uteká.

— A od ktorého bude žrieba — nadtočí Tomášovu reč Mišo.

— A aby bol aj pekne urastený — doplnil Zámocký.

Nad týmto sa zamyslia a s naklonenými hlavami idú ďalej medzi kone, aby majitelia koní nevideli na nich, že sa im volaktorý pejko zapáčil, lebo ten potom hneď má oenu. Len tak jedným okom zaškúlia vše na pravo, vše zas na ľavo.

— Hádam koňa chcete? — zakričí na nich jeden kupec,

— To, to — odpovie Tomáš.

— Tak teda poďte sem, tu si veru máte z čoho kúpiť,

— Lenže my nechceme kúpiť — sekne mu Tomáš so šibalským úsmevom, ale len tak chceť ho chceme.

Idú ďalej. Ešte nevideli koňa po svojej vôli. Odrazu potom trhne Tomáš Haľamu za rukáv.

— Vidíte ho? — šepká mu.

— Toho tam?

— Pravda veru že toho. Z tých troch ten tretí.

— Telo má celkom riadne, ale chrbát mu je trochu upadnutý a potom aj hlavu má akúsik nemotornú.

— No, no — mieni Haľama — taký je asi za osemdesiat zlatých V kráľovskom žrebínci sú zaiste aj krajšie.

Mišo zastane a z ďaleka škúli na koňa.

— Nuž zodpovie?

Nachytrá zameni s Tomášom jeden pohľad, Mišo pomihá, Haľama dva razy a s tým je vec vybavená.

Haľama ostane a Mišo ide smerom ku tomu istému koňovi, ale len tak obďaleč, ako keď by ho ten kôň vôbec nezaujímal. Ešte mu v tom vypadne bič z ruky, ako by náhodou a musí sa teda trochu vrátiť. Keď zdvihne bič zo zeme, len tak nevdojak sa mu zastaví oko na koni. Díva sa trochu naňho a potom len tak lenivo prehodi:

— Či je aj tento starigán napredaj?

Majiteľ koňa odpovie trochu namrzene:

— Predať je napredaj, ale starým je nie starý, mladší je ako vy.

— No, no! — rečie Michal tichšie — nevidel ste vy môj rodný list.

Ten druhý ale nedal na seba vychytiť a odvrkne len tak cez plece:

— Ani vy ste nevidel rodný list môjho koňa.

Na tomto sa už Mišo musel zasmiať, aby z toho nebol hnev a hovorí:

— Kôň má rodný list v papuli. Zuby sú jeho rodným listom.

Teraz teda obzre zuby koňovi. Zo zubov vyčítal, že kôň má asi sedem rokov, čo — neprirovnávajúc — zodpovedá asi strednému veku muža. Ani veľmi starý, ani veľmi mladý. Tento by teda práve pasoval.

— No švagre? — riekne víťazne majiteľ koňa.

— Hm, no! — odpovie Mišo trochu kyslato — to ešte nerozhoduje, lebo sa môže najstť aj iná chyba. Prizrite mu na chrbát. Má ho akkurát taký, ako predúpená strecha chalupy. A potom aj tá hlava! Ako sud! Veď sa ten s tou hlavou cez maštálne dvere hádam ani neprepchá!

Majiteľ koňa by už tolku hanu ani nestrpel, ale vidí, že Mišo skutočne chce kúpiť koňa. Kto kupuje, ten haní, myslí si gazda.

— Nuž veď ono chybu mať on má — hovorí gazda — lebo keby bol bez chyby, aj pre vojsko by ho vďačne kúpili.

— Tohoto? — zhrozí sa Mišo — toto vrece s otrubami?

— Pán Boh daj dobrý deň! — počuje teraz Mišo za chrbtom. Mišo sa zvrtné, bol to Zámocký.

— Ale ste aj vy tu? — zvolá Mišo nesmierne zadivený.

— Veru tu. Vari koňa pozeráte?

— Koňa. Tohoto hľa tu. Ale sa musím smiať na tomto človekovi. To vraví o tomto koňovi, že by ho aj pre vojsko ta kúpili. No, neni to do smiechu?

— Keby nemal chybu — zamieša sa majiteľ koňa — veru že by ho kúpili.

Teraz už Zámocký začne muštrovať koňa. Trochu sa nadhne späť, ľavú nohu si položí napred a dopoly prižmúri oči. Dôležité okamženie!

— Toto je ten istý kôň, sputuje sa vážne.

— Ten.

Obzre mu zuby, medzi čím trochu mrdá plecami. Potom mu prezerá hrplo, či nemá niekde skrytú zapuchlinu a či neni kachovitý. Potom mu probúva oči. Oči má takto na oko čisté, zdravé, ale Zámocký preto zafúkne do obidvoch, potom klobúkom mácha koňovi popred oči. či neni durný. Teraz nasleduje prezretie chrbta a nôh, či dobre zastane na nich. Preto ho trochu štopne do boka, načo koň začne sem i tam tancovať a stupí Haľamovi na nohu.

— Ale parom vstúpil do teba, že tak tancuješ? — napomína ho tento zlostne.

Ohmatá koňovi všetky štyri nohy, prezre mu kopytá. Konečne mu dobre potrhne chvost, že či neni len tak prilepený, lebo to by už skutočne bolo na posmech celej dediny.

Keď už so všetkým boli hotoví, Zámocký spravil niekoľko krokov späť, bradu si oprel o dľaň ľavej ruky a za niekoľko okamžení veľmi vážne, bez slova sa prizeral na koňa. Gazda s obavou a Mišo s akousi vnútornou radosťou hľadel na toto základné skúmanie koňa.

— Nuž tohoto by kúpili pre vojsko? — spýta sa konečne po dlhšom mlčaní.

V gazdovi už žľč začne zovierať ale sa len preháha.

— Už som povedal, že by ho vtedy kúpili, keby nemal chybu.

— Rozumiem, rozumiem — odpovie Zámocký a potajomky pomihá na Miša.

To pomíhanie tolko znamenalo, že je tento kôň ten, ktorého treba kúpiť. Ale už jeho reč, tá znie celkom ináč.

— Veď ja to rozumiem — riekne obrátený ku gazdovi — rozumiem, čo vy hovoríte. Len že vám ja len tolko môžem povedať, že keby tento kôň nemal chybu, tak by ho pre vojsko práve preto nemohli kúpiť.

— A to už prečo?

— Preto, lebo by tak nezostalo z neho nič. Tento celý kôň je samá chyba.

Mišo prisvedčí na takýto rozsudok Tomášov a zvrtnú sa, aby odišli. Ale sa Mišo len predsa opýta gazdu:

— Nuž a potom za čo by ste ho dali?

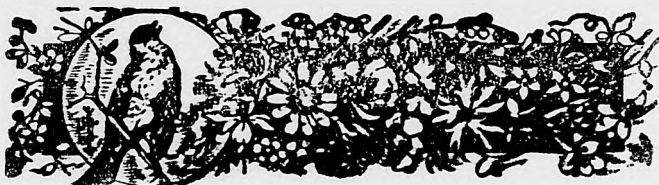
— Za päťsedemdesiat zlatých.

Kupci pozrú na seba. Boli spokojní. Kúpa ako keďby už bola hotová. Za ktorého koňa pýtajú sedemdesiatpäť zlatých, toho dajú aj za šesťdesiat, oni teda sľubia päťdesiat. Gazda koňa pustil piatku, oni sľúbili päťdesiatpäť. Toto s tými piatkami sa ešte zopakovalo, tak sa konečne sišli pri šesťdesiatich.

A tak sa aj stalo. Pri šesťdesiatich gazda koňa povedal:

— No, poručeno Bohu!

Na to si pľaskli do dlaní, išli prepísať pass, Mišo zapriahol koňa do svojho koča a potom išli pod šiator na oldomáš.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ 18. augusta slávil 82. výročitý deň jeho narodenia a čomu tešia sa všetky národy Uhorsko-Rakúska, pri stálom a pevnom zdraví. V Budapešti z tejto príležitosti slávnostná sv. omša bola v korunovačnom chráme kráľa Matiasa a súčasťnila sa tam vláda, zastupiteľstva snemovne veľmožov a krajinských vyslancov, ako aj náčelníci všetkých hlavnomestských a štátnych úradov. početní cirkevní hodnostári a mnohí z aristokracie. Slávnostné služby božie z tejto príležitosti za prítomnosti početného obecnstva odbavované boli vo všetkých farských kostoloch hlavného mesta. Vojenská posádka mala tábornú sv. omšu a veľkú paradu na krvavom poli v Budíne.

Svätý otec pápež Pius X. chorľavie. Od niekoľko dní ustavične znepokojujúce chýry prichodia o svätom otcovi pápežovi, ktorý asi pred dvoma týždňami onezdravel, Jednotlivé zprávy stav svätého otca vyhla-

sujú za veľmi kritický, z Vatikánu prichodia zprávy však tieto obavy budiace chýry podvracajú. Netrpí pochybnoti, že svätý otec je veľmi slabý, no vo Vatikáne hovoria, že niet žiadneho nebezpečia.

Z arcibiskupstva ostrihonského. Dr. Franc Kopenický a Franc Schiffer praeláti kanonici ostrihonskí prítomní boli na valnom shromáždení nemeckých katolíkov v Mainzi. — Štefan Gyürky dekan-farár obce Szelóce, za dekana farára vymenovaný je do obce Perbete. Karol Méhes poslaný je za administrátora do Szelóce. Rudolf Láng vzdal sa fary obce Ťzbégh a na túto faru vymenovaný je Jozef Rákóczy farár obce Alsórecsény kam za administrátoraposláný je Š. Avar.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány 18. augusta v deň narodenín jeho veličenstva kráľa, za prítomnosti slávnej kapitule iných hodnostárov cirkevných, náčelníkov úradov štátnych, stoličných a mestských v sídelnom chráme biskupskom slúžil slávnostnú sv. omšu. — Kanonik dr. Bartosik rektor vyššieho semenišťa, Julius Ludvik dekanfarár močonsky a dr. Ján Kaszala profesor bohoslovnia odcestovali na milostné miesto mariacelenské.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v VII. tohoročnom obežníku cirkevnom oznamuje, že tohoročné exercicia (duševné cvičenia) pre duchovenstvo košického biskupstva od 28. augusta do 1. septembra vydržiaujú sa v budove semenišťa. Osvietený pán biskup spolu vyzýva duchovných, aby čo možno v najväčšom počte súčasťnilí sa na tých svätých cvičeniach duševných. — Ponevác v Košiciach je málo občianskych ženských škôl, M. Viktoria Lipsey predstavená kláštora mnišiek Uršuliniek, postarala sa o založenie druhej občianskej ženskej školy, ktorá už v nastávajúcom roku otvorená bude. — Ženská kongregácia sv. Margarety radu sv. Dominika za provinciálku vyvolila Sr. Rozu Köpfönsteiner, tunajšiu priorku, ktorá má ešte len 36 rokov, od ktorej teda kongregácia mnoho spasonosného očakávať môže. Na území biskupstva postavené bolo mnoho nových katolíckych škôl, tým cieľom, aby krajinským zákonom v každom ohľade sodpovedano bolo. Pri tom ale z viacej obcí, medzi iným z Vizsol a Hernádkérecs dochodia ponosy, že štátnu pomoc zák. čl. XXVII. r. 1909. poistenú tým odôvodnením odopierajú na patričnom mieste, že neni peňazí. Pre najpotrehejšie veci ako je vyučovanie a vzdelávanie ľudu neni peňazí. Naorské strašiaky ale, na vojsko vyhadzujú sa milliony.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Na tohoročných veľkých manévroch od 12. do 15. septembra vydržiaovaných nesúčasťní sa jeho veličenstvo kráľ a zastupujú ho: dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand a arciknieža Leopold Salvátor. Ku veľkým manévrom robia sa prípravy po celej stolici šárišskej. Jozef Schwarz prešovseý občan a priemyselník minule zomrel v 36. roku života svojho. — Krajinský takrečený Vavrincový jarmok vydržiaovaný bol v Prešove 11. augusta. Na jarmok však dohnať mohli len kone, ačpráve, ako to s radosťou sde-

Iujeme, choroba rožného statku na pysky a kopytka po obciach už prestáva, tak že onedlho už i rožný statok a ošípané doháňaf budú na jarmoky. — Minister vnútra nariadil, že poplatky za výfahy z civilných matrik patriť majú obciam ako náhrada za trovy matrikárske, ktoré znášaf povinné sú obce. Z dôchodku za tieto výfahy len vtedy slobodno je matrikom darovať jednu čiastku, keď po zaokrytiu matrikárskeho výdavkov povstane zvyšok. — *Kisszeben*: Tunajšie obeconstvo na ministra kultu a výučby sostavilo memorandum, v ktorom žiada aby 4-triedové gymnázium piaristov, ktoré nekdý založil gróf Štefan Dessewffy, povýšené bolo na osemtriedové. Memorandum odvzdá ministrovi k tomu určená deputácia. — *Bardíjov*: Minule otvorili tu novú banku, sporiteľňu. — Automobil, ktorý do tunajších kúpeľov dováža hosťov a poštu, jednostajne zapričiňuje mnoho nešťastia. — *Soóvár*: Z hodnoverného prameňa dozvedáme sa, že minister orby a financií zariadia tu solné kúpele, čo k veľkému osuhu poslúži tak tunajšiemu obyvateľstvu ako i obecnstvu mesta Prešova. — *Orló*: Michal Andrejkovics tunajší gr. katolícky farár odcestoval do Ameriky na clevelandsku faru. — *Lénárdtó*: Minulý týždeň zúril tu znovu veľký požiar, chytila sa stodola Ondreja Jadlos, z kadiaľ prešlahol oheň na iné stavania a narobil škody do 84 tisíc korún.

Chýry zo Spiša. V Kluknave dňa 28. júla vypukol oheň. Následkom veľkej suchoty a horúčosti za štvrt hodiny zhorelo 11 domov. Na vnivoč vyšlo aj moc sena a zbožia. V ohni zahynul i jeden kus rožného statku a štvoro ošípaných. Ubohí ľudia boli práve na roľach. Škoda obnáša 35.000 korún. Osmoria mali staviska poistené ale len na málo a potravu vôbec nie a tak veľkú škodu utrpeli. — Zo Smolnickej Hutty zandársku stráž preložili do Smolnika. — Na pokračovanie vybudovania cesty z Hrabušíc do Stracenej, minister obchodu udelil podpory 30.000 korún. — V Podolinci dňa 30. júla v noci zhorela jedna stodola. — V Kolačkove vyvolili za učiteľa Franca Fabiána, v Kolinovcäch Jána Somváryho a v Smolniku Antona Leblanca, učiteľa smolnicko hutňanského. — Podolinsko-orlovská železnica následkom neunavného pracovania lubovenského ľudového ablegáta Antona Beszkida veľmi blíži sa ku uskutočneniu. — V Hanušovcäch dňa 3. augusta v noci doteraz ešte neznámy zlodej vlámal sa do kresťanského spolkového sklepu a ukradol v kasse našých 10 korún a 30 cigarov. — V Richvalde otvorí sa má mliečarsky spolk. — Na Hnilčíku nedávno vlámali sa do krčmy vdovy po Simonovi Liska a ukradli väčší obnos peňazí aj hodne potravných článkov. — Jágerský arcibiskup kardinál dr. Jozef Samassa dňa 7. augusta prišiel do šavnického kaštiela na návštevu k nášmu pánu biskupovi, u ktorého zdržovať sa má za viac týždňov. — Minulého týždňa sme viacej razy mali dážde s búrkami — chválá Bohu — bez škody. — Vo veľkolipnicom lese dajaká diva zver roztrhala jednu jalovku. Jedni myslia na medveďa, druhí zase na ostrovida.

Z Gemerska. V obci Gömörpanyit hospodársky do-

zorca árendáša pántva Gézu Kubinyiho s pánskym sluhom Jánom Cserpákom tieto dni zabával sa v krčme. Z krčmy išli s omámenou hlavou do poľa, kde dozorca zbadajúc jedného pasúceho sa býčka, oslovil sluhu, aby býčka zastrelil, keď to sluha nechcel urobiť, dozorca zastrelil sluhu. — V Dobsínej zase dňa 4. augusta 67 ročný robotník Ján Hriczkó vo veľmi opilom stave pre-rezal si hrdlo. Hľa smutné následky opilstva! Vstúpme už raz do seba a chráňme sa diabolskej pijatiky!

Kosti kurucov. Z Čace (st. trenčianska) píšú, že na mieste Weichhezzovského domu a Sikorovskej stodoly počas kopania fundamentu našli ľudské kosti, ktoré dľa odbornej mienky lekárov asi za 250 rokov ležaly v zemi. Dľa historie mesta Čace a jej okolia, ktorú napísal Rudolf Matter, dňa 28. septembra roku 1683. pod vodcovstvom Šuhajdu kuruci vtrhli do Čace a na okolí Žiliny robili veľké škody. Chceli vyrabovať aj Čacu, ale jej obyvatelia, ktorí ustavične boli ozbrojení, postavili sa proti kurucom a medzi kurucmi a Čacami vyvinula sa opravdová vojna, v ktorej padli mnohi kuruci a Čacania. Hrdinov tejto bratskej vojny potom pochovali do spoločného hrobu na tom mieste, kde teraz leží stodola Franca Sikoru.

Vystahovalecké dáta Na new-yorckom Ellis-Islande čas počítajú dľa takzvaného äárneho roku. Aerárny rok začína sa vždy 1. júla a končí sa 30. júna nasledujúceho roku. Dľa vystahovaleckých dát jedenástich mesiacov posledného äárneho roku, to jest od 1. júla 1910. do 31. mája 1911. na Ellis Island prišlo 707.568 vystahovalcov, zpomedi ktorých bolo: Talia-ovov 176.333, židov 83.282, Poliakov 65.310, Nemcov 61.243, Angličanov 52.237, Švédov 44.559, Irčanov 36.894, Grékov 34.180, Slovákov 19.964, Maďarov 18.947, Horvatov 17.922, Rusov 17.332, Rusincov 16.343 a Hol-landčanov 12.984. V štatistických dáтах ostatné národnosti všetky sú menšími číslami zastúpené.

HOSPODÁRSTVO.

Jako ochrániť stromky na poli posadené.

Kto stromov na poli nasadil, ten sa musí starať aj o to, aby ich pluhom nepoškodili. Často vidíme, že stromy majú práve nad koreňom najväčšie úrazy, ktoré nepozorná alebo lenivá čelad porobila. Mnohí sa nadržajú, že by si ruky presílili, keby pluhom len trochu odkarovali a že by skopali ten nepatrný kúsok role, ktorý je okolo samého koreňa aby zostal nezoraným, to im neide nijak do hlavy. Netreba veľmi dokazovať, že mnoho stromov následkom takých úrazov vyhynie, alebo k nemociam náchylným sa atane.

V tomto ohľade Švajciari nám predchádzajú dobrým príkladom. Tam nechajú pri oraní celé tably, okolo stromu nezorané, aby sa len nepriblížili k stromu; po oraní tento kus poľa čo najpozornejšie motykou pokopú. Pre priateľa stromovia je to pravá radosť, niečo takého vidieť a že taká ochrana slúži k prospechu stromu o tom svedčí jeho zdravie a dobré ošeračky.

Poškodenie pluhom by sa nemalo ani stať, lebo pred lemešom sú kolieska a tieto sa do stromu zaprú, keď sa pluh k nemu blíži; teda keď strom niekto urazí pluhom, to je už ohromná nepozornosť, ba zlomyselnosť.

Jako sa dajú ochrániť stromy na poli od odškodnenia, vysvitá z nasledujúceho: Chodí s vozom jako po poli tak po cestách dosť nedbalcov a tu spozorujeme častejšie, že nepozorní a ospanliví paholci zaprú do stromka, vyvrátia ho a zničia. Takéto poškodenie by sa dalo prekaziť, keby sa popri stromkoch dva koly, jeden z jednej a druhý z druhej strany do zeme tak zabily, aby sa z vrchu križovali. Dalej okolo stromu sa má koleso vykopáť, aby dážďová voda, ktorá sa z roli steká a potravnými látkami preplnená býva, rovno do jarkov nesbehla, ale aby jej potravné čiastky k zosilneniu stromu v blízkosti sa držaly.

Stromy na pasienkoch a blízko pasienok bývajú najčastejšie vystavené poškodeniu. Nemyslíme tu na zlomyselnosť ľudí, pred touto sa nič nedá ochrániť, ale na nerozumný dobytok. Dobytok sa rád poškohle o pevné predmety a nemá-li strom žiadnej ochrany alebo len jeden kôl je pri ňom zabitý, stáva sa častejšie, že statok vyvalí jak kôl, tak stromček. Okolo tých stromov, ktoré sú na takýchto miestach, treba tri koly zakopať a tieto latkami spojiť. Aj tu je potrebné, aby sa bral ohľad na to, jaký odtek má dážďová voda; vždy treba stromček tak obkopať aby voda dážďová zrazu nestekala.

Krem horespomenutých ochranných prostriedkov je potrebné, aby sa stromy aj trním obkládly, na ochranu proti zverine.

Konečne sa má stromovie brániť ešte proti jeho najväčšiemu škodníkovi. proti rozumom obdarenému človekovi. Proti tým, ktorí stromovie na obecných meďiach, pasienkoch, cestách kazia, najlepšie je, keď zakročí obecný úrad tak prísne, aby im chuť odpadla na budúce stromovie kaziť.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena :

na celý rok 4 koruny,
 na pol roka 2 koruny,
 na štvrt roka 1 koruna.
 Do Pruska : na celý rok 6 korún.
 Do Ameriky : Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kresťana.

DOPISY.

Richvald (Spišská Magura.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Otený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
 lom «Kresťane».

Moj horlivý farník Bartolomej Irha pre náš Ma-
 rianský oltár za 138 korún došikovať dal pekný veniec
 z plechu so zelenými a s bielymi laliami, za čo mu
 aj pred verejnosťou vrúčne vďaky vyslovujem. Kostol
 a oltár najpeknejšie a najhodnejšie ozdobujú živé kvietky.
 Keď už chceme mať stálu ozdobu, aby cez zimu tiež
 bol okráslený kostol, vtedy upotrebujeme také plechové
 vence a kvety a nie všeliaké papierové handry a pan-
 tličky, ktoré len sohavia kostol a vystavujú ho nebez-
 pečenstvu ohňa.

S Bohom

Franc Klein,
 r. k. farár.

Z Nitrianskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v na-
 šom «Kresťane».

O liberáloch vieme, že sú pomstychtiví, zlomyselní
 a škodoradostní. Oni v tom nachodia úľubu, že keď
 počestného človeka, či je on duchovný alebo svetský,
 zvláčiť a uraziť môžu. Hľa, tu je zas jeden pád, ktorý
 znovu ospravedlňuje moje tvrdenie.

Stalo sa, že pred lanskými poslaneckými voľbami
 bojnícky praepošt oltárnik Lojzo Rudnay vystupil bol v
 prievadzskom okrese s liberálnym programom, bárs
 vedel, že poslanecký mandát neodbrzí zákonnitou ce-
 stou, iba s násilensvom nedovoleným spôsobom. Tamojšie
 kňazstvo postavilo sa proti Rudnaymu, čo tak popúdilo
 pána tatika, tohoto liberálneho kandidáta, že cheejúc
 sa vyvrátiť na kňazoch, napísal potupný článok do jed-
 ných nitrianskych novín, v ktorom článku i o skačian-
 skom pánu dekanovi tie najhnusnejšie pomlavy, urážky
 a osočovania napísal starý páno Štefan Rudnay. Člá-
 nok ten prevzaly i budapeštianske liberálne noviny, tak
 že škandál bol úplný.

Židáci a slobodní murári jásali od radosti, že sa
 našiel smelý liberál — a k tomu otec katolíckeho
 kňaza — ktorý kňazom, najmä ale nevinnému šlachet-
 nému pánu Adalbertovi Kelecsényi, skačianskému de-
 kanovi toľko nagrobianil. Lenže pán Kelecsényi nene-
 chal bez slova urážky, ktoré ho do krve pobúrili, lež
 zapravotil Štefana Rudnayho u budapeštianskeho krá-
 lovského súdu pre utrháčstvo a osočovanie. Súd pod

obžalobu postavil Rudnayho a nariadil, aby nad záležitosťou tou nitrianska kráľ. súdobná stolica vyniesla rozsudok.

Pojednávanie vydržovalo sa dňa 2. augusta v Nitre a Štefan Rudnay posúdený bol pre osočovanie a utrhačstvo na 40 dní do žalára a na zaplatenie všetkých pravotných útrat. Starý páňko s tým sa bránil, že vraj jeho Lojzinka napádali v novinách, preto i on udrel na pána Kelecsényiho.

To bola ozaj hlúpa obrana. Pán Kelecsényi nikdy nemal ani najmenej roboty s Rudnayovcami a nedal nikdy príležitosť k tomu, aby ho Rudnay takým podlým spôsobom obrazil. Hja, starý páňko si myslel, že zemankom aj všetko je dovolené. D—

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor.

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane».

Jeden Haligovjan ztratil nedávno v Starej Vsi 200 korún. Kto by ich bol našiel, pod smrteľným hriechom povinný je: vlastiteľovi ich navrátiť. Najlepšie bude, keď ich oddá na starovesskú faru.

Priateľ ľudu.

Z pod Vysokých Tatier (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Kresťane».

Uhorský Karpatský Spolok dňa 6. augusta v Šmeksi držal svoje tohoročné riadne valné zasadnutie. Náš bývalý hlavný župan Gejza Salamon zadakoval z predsedníctva a nový predsedom stal sa gróf Alexander Teleki. Výbor spolku zaoberá sa teraz s tou myšlienkou, aby v Šmeksi uskutočnené bolo letné divadlo. K tomu cieľu od ministra orby pýtať majú väčšiu podporu. Presvedčený som, že ju aj dostanú, však to je u nás už skusená vec, že naši liberálni ministri vždy majú v hojnosti peňazí, keď je reč o veľkopánskych zábavách či výhodách, keď by ale chudobe treba bolo pomáhať, keď by chudobné obce treba bolo oslobodiť od veľkých tiarich udržiavania obecných cest, vtedy je krajinská pokladnica vždy prázdna.

S kresťansko-ľudovým pozdravom

*Turista.***Kresťania kupujte len u kresťanov!**

Rozmary a Žarty.

Potecha. — Vidíte, kmotre, zdochol mi ten krásny brázdny vol.

— Tak, tak, kmotre môj, všetci mi ta pojdeme jedon za druhým.

*

Príčina. Ej, susedko, jako ste si mohli vyvolit takú malú ženu?

— To je moja zásada. Ja zpomedzi planého vždy volim to najmenšie.

*

Po polovačke. — No, zabil si niečo?

— Pravda!

— Nuž, veď máš prázdnu kapsu.

— Veď vari nepopchám do nej troch honcov.

*

Predvidenie. — Pán lekár, ráďte podrezať mojmu dievčatku jazyk, nemôže vraveť.

— Ja! Ej, to už neurobím, lebo nechcem, aby ma dakto preklínal dakedy;

*

Strach pred advokátom. — Jožko, podme rýchlo za roh!

— A prečo?

— Ide nám naproti advokát, ten mí je trochu známy, spýtal by sa ma, jako sa mám, čo robí moja žena, deti, a zajtra by pýtal tri zlatky za to, že sa so mnou shováral.

*

Dobrý pytač. — Vy mi musíte dať svoju dcéru za ženu, lebo ja bez nej žiť nemôžem.

— Nū vihajst, bez nej žiť nemôžem? Veď si ju ty ešte nevidel,

— To nič za to, že som ju nevidel, ale počul som, že má dvadsať tisíc korún vena a ja bez toho žiť nemôžem!

Odkazy redakcie.

B. H. N. Uverajni sa budúce.

Š. B. B. Ten váš pegazus pokulháva, preto zaslané niet k upotrebeniu.

J. J. P. Už dávno nič neprišlo.

J. H. Ž. Predpladky sú v poriadku. Ako stojíte s Jednotou?

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Főbiztosítvány» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 100 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeho zárobkoch. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odprávi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní sa pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpovedá.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 12. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	22:35—22:60
» stolnobelohradská, nová	«	22:30—22:85
» peštianska, nová	«	22:05—22:90
« banátska, nová	«	22:05—22:30
Jačmeň nový, prvotriedny	«	15:60—16:30
Raž prvotriedna	«	17:85—18:00
« druhotriedna	«	—
Ovos prvotriedny	«	19:00—19:40
« druhotriedny	«	18:60—19:00
Kukurica	«	14:90—15:10

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:30	15:60

č.	7	7½	8
K.	15:00	14:00	9:80

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	12:00—12:20
« hrubé	«	11:10—11:30
Fazula veľká biela	«	20:00—21:00
Fazula strakavá	«	23:00—24:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	5:00—5:20
« « ružové	«	6:00—6:40
« « žlté	«	7:00—7:50
Hrach lúpaný	«	44:00—54:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	27:00—28:00
Šošovica čistá	«	25:00—36:00
Proso	«	18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina	kor.	—
« « lucerna	«	—
Mak	kor.	64:00—74:00
Rasca (kmín)	«	68:00—
Konopné sáme	«	28:00—29:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	149:00—150:00
Slanina mestská 4-kusová	«	131:00—132:00
« « 3-kusová	«	137:00—133:00

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Délrelelt				Délután				Délrelelt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
1110	6:45		sz. v.	612	12:20		sz. v.	889	5:10		v. v.	323	12:10		sz. v.
910	6:50		«	1008	12:20		«	645	5:20	tszsz.	«	611	12:30		«
22	6:20		«	314	12:30		«	309	5:30	sz. v.	«	911	12:40		«
802	6:25		gy. v.	10	12:35		«	1905	5:30	«	«	1250	12:50		gy. v.
8	6:40		sz. v.	912	12:50		«	609	5:45	«	«	803	1:00		«
1502	6:45		gy. v.	24a ²⁾	1:00		«	909	5:45	«	«	401	1:05		«
1506	6:55		sz. v.	1504	1:20		gy. v.	19	5:55	«	«	7	1:10		sz. v.
1002	7:00		gy. v.	316	1:35		«	908	5:55	«	«	601	1:25		gy. v.
602	7:05		«	1304	1:40		gy. v.	318	6:00	«	«	1	1:30		«
906	7:10		«	604	2:00		«	1707	6:15	«	«	1901	1:40		«
402	7:20		«	4	2:05		«	11	6:25	«	«	1301	2:10		«
1302	7:25		«	404	2:15		«	407	6:30	«	«	325	2:15		sz. v.
312	7:30		«	916	2:20		sz. v.	1007	6:50	«	«	1501	2:30		gy. v.
908	7:45		sz. v.	318	2:20		«	315	6:50	«	«	327	4:20		sz. v.
608	8:00		«	320	2:30		«	1505	7:00	«	«	329	5:25		«
1102 ¹⁾	8:05		gy. v.	26	2:30		«	1305	7:10	«	«	15	6:25		«
406	8:10		sz. v.	512	2:40		«	509	7:20	«	«	8	6:35		gy. v.
508	8:20		«	1902	2:55		gy. v.	1919	7:25	«	«	507	6:40		sz. v.
1906	8:25		«	304	3:00		«	317	7:30	«	«	421	6:55		v. v.
306	8:35		«	904	3:20		«	819	7:40	«	«	907	7:20		sz. v.
1706	8:55		«	1022	3:30		v. v.	21	7:45	«	«	607	7:25		«
2	9:20		gy. v.	16	4:25		sz. v.	1008	8:00	gy. v.	«	305	7:35		«
314a ²⁾	12:00		«	328	4:25		«	1509	8:15	sz. v.	«	25	7:45		«
				606	5:00		gy. v.	1021	8:20	v. v.	«	405	8:00		«
				410	5:10		sz. v.	515	8:35	sz. v.	«	1009	8:05		«
				6	5:15		gy. v.	821	8:45	«	«	1705	8:20		«
				324	5:20		sz. v.	13	9:20	«	«	329a ¹⁾	8:35		«
				514	5:40		«	807	9:25	«	«	9	8:45		«
				308	5:55		«	1005	9:35	gy. v.	«	1507	8:50		«
				914	6:05		«	913	9:55	sz. v.	«	27	9:00		«
				1004	6:15		gy. v.	5	10:05	gy. v.	«	881	9:10		«
				510	6:15		sz. v.	409	10:20	sz. v.	«	303	9:20		gy. v.
				328	6:25		«	23	10:45	«	«	29	9:28		sz. v.
				328	6:40		«	605	11:25	gy. v.	«	1001	9:35		gy. v.
				918	6:45		«				«	608	9:35		«
				518 ³⁾	6:55		«				«	915	9:45		sz. v.
				28	7:00		«				«	403	9:55		gy. v.
				1708	7:10		«				«	905	10:00		«
				16	7:20		«				«	1303	10:10		«
				332	7:35		«				«	333	10:25		sz. v.
				1006	7:40		gy. v.				«	517	10:35		«
				1508	8:00		sz. v.				«	1503	10:50		gy. v.
				1908	8:25		«				«	1907	10:55		sz. v.
				334	8:40		«				«	25a ¹⁾	11:05		«
				518 ⁴⁾	9:05		«				«	335 ¹⁾	11:20		«
				1306	9:15		«				«	1103 ²⁾	11:30		gy. v.
				610	9:30		«								
				1510	10:00		«								
				336	10:05		«								
				910	10:10		«								
				1010	10:25		«								
				408	10:25		«								
				12	10:50		«								
				338	11:10		v. v.								
				114	11:25		sz. v.								
				422	11:25		v. v.								

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délrelelt.

511 ¹⁾	4:40	sz. v.	Tápiószőlő-Tápiószőlő
513	5:00	«	Nagykátá
311	5:50	«	Gödöllő
917	6:17	«	Kunszentmiklós-Tass

Lekár- nika A. THIERRY-ho BALZAM

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Jedine pôvodný je so zelenou ochrannou známkou mnišky. Zákomom chránený. Každé falšovanie, padelanie a odpredaj iného balzamu s napodobnenou ochrannou známkou stihajú a prísne pokutujú zákony. Istotne pôsobí pri každej chorobe orgánov dýchania ako pri kašti, zachrípnutí, chrákaní, katarrhu hrtana, boľeniu prs, pľúcok, zvlášte ale pri influenci, bolestiaci žalúdka, zapálení sleziny, nechuti k jedeniu, zlom trávení, tvrdej stolici, boľeni zubov, chorobách v ústach, popálení nách, lámke a výsypoch atd. 12/2 alebo 6/1 alebo 1 veľka špeciálna fľaška K 5.60.

Lekárnik A. THIERRY-ho jedine pôvodná CENTIFOLIA-MAST nepodvrátne iste účinkuje pri všetkých akokoľvek zostaralých ranách, vredoch, v zapáleniach, karfunkuloch, sbiera účich sa prstoch atd. odstraňuje všetky do tela vrazené cudzie telesá a čini zbytočné každého druhu boľasné operácie. Pôsobí liečivo pri akokoľvek zostaralých ranách atd. Dve dozy stoja K 3.— Prameň objednávania: Lekárnik «Anđel Ztrázca» ADOLFA THIERRY-ho Pregrada pri kúpeľoch Rohits. K dostaniu vo všetkých väčších lekárňach. Vo veľkom u medicínal droguistoch.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šhotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.—. Lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

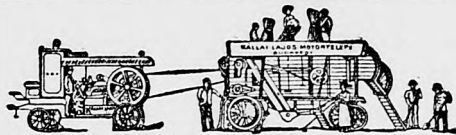
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzínokomobil stroje ku mlažbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlátený stroj prítomnosti

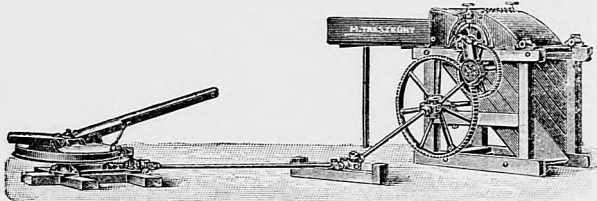
Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlasti najlepšie podarili. Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Do prenájmu (árendy) sa dajú od 15 Februára 1912 dva vedľa seba stojáce vodní mlyny s trojím složením. Blížší zpravu podá-správa veľkostatku familie Thonet-Nagyugrócz, Barsm.

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mlátačky ručné a žentúrové. Žentúre kryte bezpečne. Pastorky. Mláfacie garnitury. Rajtare. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kukurice. Šrotovníky. Stroje na lámánie kôry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima biele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg vlni fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri objednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkoiny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 9 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaneho grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K poštou franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedná návrat peňazi obšírny cennik zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Verte
že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielam 3 veľké alebo 6 stredných fľašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Šporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,

rezervná základina 125000 korún.

vklady 2.650,000 korún. Prijíma

=== vklady a dáva od nich ===

4% čistých interessov.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíciok. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevzeme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý peštará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolených požíciok ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požícky povolujú sa poštú už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhdovernenie notárske. Ústav požíčku vnovodať nemôže.